

Dina sopor är värdefulla, det ska vara lätt att sortera rätt!

Spara pengar! Sortera mera!

Om vi skulle kunna sortera mera så att vi kan ta bort ett restavfallskärl, då skulle vi spara nästan 9 000 kronor per år! Restavfall är det klart dyraste kärlet av alla. Skulle vi måsta öka något annat kärl är kostnaden klart mindre.

Nu börjar vi med att alla ska först fylla upp restavfallskärl 1, därefter kärl 2 och förhoppningsvis kan kärl 3 inte behöva tömmas. Om kärl 3 inte töms kostar det ingenting! Så småningom kan vi då kanske byta ut kärl tre.

Vi vill ännu en gång framföra ett stort tack till den absoluta majoriteten av medlemmar som ligger i och sorterar rätt! 😊

Vi är bra men kan bli bättre 😊

Förpackningsinsamlingens, FTI återvinningsbarometern visar att vi är bra på källsortering och återvinning i Sverige, men vi kan bli bättre. **Ännu fler förpackningar behöver sorteras ut, framför allt av papper och plast. Att källsortera förpackningar är ett enkelt sätt att göra skillnad!**

Vad kan bli fel? Det rör sig om förpackningar som hamnar i fel återvinningskärl, men också om avfall som inte är förpackningar.

Genom att källsortera dina förpackningar hjälper du till att spara på jordens resurser och bidrar till ett cirkulärt samhälle. Till exempel halveras koldioxidutsläppen om du källsorterar en plastförpackning i stället för att slänga den i soppåsen.

Separera det som går

Om du har en förpackning som består av flera olika material separerar du det som går innan du lämnar förpackningarna till återvinning. Skruva av locket och korken på till exempel syltburken eller kaviartuben så att även de får chansen att återvinnas! Glasburken sorterar du som glasförpackning och locket läggs i behållaren för metallförpackningar tillsammans med tuben. Plastkorken sorterar som plastförpackning.

Sortera enligt det material som förpackningen består mest av

I de fall materialslagen inte går att separera på ett enkelt sätt, kan båda materialen sitta kvar på förpackningen. Det kan till exempel vara metallringen på flaskan med olivolja som blir kvar när metallkorken skruvats av, eller den plastdel som sitter kvar på mjölk- eller juiceförpackningen av papper, när du skruvat av locket.

Läs på förpackningen eller ta hjälp av vår sorteringsguide

Är du osäker på hur du ska sortera? **På förpackningen finns ofta information om hur du ska sortera, antingen i text eller med bilder som användas för att kommunicera och tydliggöra information (piktogram).** Du kan också använda vår sorteringsguide.

Läs mer i **Sorteringsguiden**, den finns i sop-/återvinningsrummet på dörren samt på vår webbplats <https://kvarteretsaffransbullen.se/> under fliken "Hållbarhet" - "Sorteringsguide – sop-/återvinningsrum".

Porslin och keramik.

PORSLIN & KERAMIK

Vi har sett att det är svårt för många att kunna sortera ut porslin och keramik. Det är en del som lagt blomkrukor av lera och porslin, prydnadsaker av porslin och trasiga tallrikar och muggar på golvet i sop-/återvinningsrummet och i andra kärl.

Porslin och keramik ska egentligen till återvinningscentralen i Odenskog. Kommunen har ännu inget sådant kärl. **För att ni ska kunna sortera rätt har vi beslutat att på försök ha ett kärl i egen regi för porslin och keramik. Vi kommer även att köra det själva till Odenskog.** Så har det varit mycket även tidigare att vi fått lägga

undan sådant som inte ska sorteras i våra kärl i en annan lokal för att sedan köra det till återvinningscentralen i Odenskog. Lite "okul" men vi slipper sanktionsavgifter för felsortering.

Kondens på utsidan av fönster.

Om du får kondens på utsidan av ditt fönster under hösten är det faktiskt ett gott tecken. **Det visar att fönstret är välisolerat och energisnålt.** Kondens bildas nämligen när glasets yta är kallare än den omgivande luften. Det inträffar under klara nätter, främst under augusti till november. Då är

värmeutstrålningen från fönstret mot himlen stor, vilket beror på himlavalvets låga temperatur. Man kan se samma fenomen på bilrutor som kan frysa på under klara nätter trots att det är någon plusgrad. Kondensen försvinner i morgonsolen och är inte skadlig för fönstret.

Gästparkeringar.

Vi har flyttat två belysningsstolpar vid den nedre parkeringen. Dessutom har tre stora stubbar grävts upp och bortforslats. Ytan som har varit släpvningsparkering har grusats upp. Tack vare flytten av den ena belysningsstolpen kan vi utvidga gästparkeringen med en plats till. I och med detta har vi totalt fyra gästparkeringar, en vid den övre parkeringen och tre vid den nedre parkeringen. **Vi vill rikta ett stort tack till alla medlemmar som hjälpte till i detta projekt!**

Hållbarhet på vår webbplats.

Styrelsen har beslutat om att vi ska ha en meny om hållbarhet på vår webbplats. <https://kvarteretsaffransbullen.se/> Därefter har vi skapat undermenyer under menyn Hållbarhet.

Där finns det en hel del information, om bär, frukter och grönsaker som kan plockas, att man kan plocka luktärter, hur vår energieffektivisering ser ut, hur lånar jag verktyg eller föreningens släpvagn, var är komposten, hur ser sorteringsguiden ut för sop-

/återvinningsrummet, var är torkställningarna, vad är hållbarhet, med mera.

Du som inte använder internet kan höra av dig till ordförande Christer Wedin, 070-314 01 41 så får du allt på papper om du vill läsa.

Hissen på Östfjällvägen 15.

Nu är hissen på Östfjällvägen 15 besiktigad och klar. Projektet gick snabbare än planen, drygt en vecka. Skönt för alla i huset. Arbetet har flutit på bra och vi har haft en utmärkt och kontinuerlig dialog med all personal. Det har inte

varit lätt alla gånger med engelskan men det funkade! För er som bor i de andra husen kan vi rekommendera att ta en liten tur i den nya, snyggare, större och betydligt snabbare hissen. **Dessutom förbrukar den nya hissen upp till 70 % mindre energi jämfört med den gamla hissen. Det är hållbarhet!**

Ny undermeny under "Boendeinformation" på webbplatsen.

Under menyn "Boendeinformation" har vi lagt till en ny undermeny "Skötsel tips för lägenheten". <https://kvarteretsaffransbullen.se/>

Där kan man läsa följande:

- Rengöra golvbrunn.
- Rengöra vatenlås under diskhon eller handfatet.
- Rengöra ventilation och spiskåpa.
- Tips & skötesråd från Svenska Fönster.

"Skötselråd för lägenheten" är bilagt detta Nyhetsbrev.

Tvätt- och sköljmedel i tvättstugan.

Vi har köpt små pallar till tvättstugorna. Detta eftersom alla inte är tillräckligt långa för att kunna göra rent och att ha koll i tvättmedels- och sköljmedelsfacken. **Överdoser**ing av tvättmedel riskerar dessutom att lämna kvar rester i våra tvättmaskiner, vilket kan orsaka mögel och på sikt skada maskineriet inne i tvättmaskinen.

Vårt kvarter får sitt vatten från Östersunds vattenverk, det vattnet är mjukt; 3 - 3,5 °dH och följaktligen behövs **en relativt låg dosering av tvätt- och sköljmedel.** När du ska dosera tvätt- och sköljmedel, se till att alltid följa instruktionerna på förpackningen för hur mycket tvätt- och sköljmedel du bör använda, beakta även tvättens vikt vid doseringen. **Att använda för mycket tvätt- och sköljmedel har en mycket negativ påverkan på både miljön, din plånbok och dina kläder.**

Genom att använda för mycket tvätt- och sköljmedel när du tvättar i tvättmaskinerna är risken även stor att kläderna inte sköljs ur ordentligt. Tvättmedels- och sköljmedelrester i tyg kan orsaka allergiska reaktioner på huden. Det finns också ett stort antal människor som lider av överkänslighet mot dofter, så kallad sensorisk hyperreaktivitet, symtomen för dem är svårigheter att andas och man kan få hosta och snuva. **Använd därför miljömärkta och doftfria tvätt- och sköljmedel, visa hänsyn mot dina grannar!**

Beskärning av aplar.

Christina Persson, Stinsens Trädgård kommer att beskära våra 10 aplar. Det är dags för detta i allra högsta grad. Christina är utbildad trädgårdsmästare med grönt kort i beskärning av fruktträd, certifierad av Riksförbundet Svensk Trädgård. Christina kommer att lämna alla grenar vid varje träd, så har vi tänkt att detta ska dras ihop på en städdag den 30 september, 10,00.

Från 1 oktober är det dags för datumparkering igen på Östfjällvägen.

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJIELTE

Datumparkering gäller nattetid från söndag 1 oktober 2023 till fredag 31 maj 2024 mellan klockan 00.00 och 07.00. ' .

Välkommen till Städdag

Söndag 8 oktober, klockan 10.00

Föreningen kommer att ha en städdag med start kl. 10.00 vid kvarterslokalen. Självklart uppskattar vi om så många som möjligt av våra medlemmar kan och vill delta. De som enbart kan delta under en viss stund är givetvis mer än välkomna den stunden.

Under dagen kommer vi att anordna en trevlig paus vid vår grill där vi serverar korv och hamburgare vid grillplatsen utanför kvarterslokalen.

Vi ska dra ihop ris från aplarna som ansats samt dra ihop ris efter Östfjällvägen och Storfjällvägen.

Styrelsen

Skötselråd för lägenheten.

Rengöra golvbrunn

Har du stopp i golvbrunnen eller problem med dålig lukt i badrummet? Då är det förmodligen dags att rensa avloppet. Där fastnar gärna hår och tvålrester och hindrar vattnet från att rinna undan.

Tänk på att den lilla gummilisten ska sluta tätt när du sätter tillbaka vattenlåset. Enklarest är att smörja gummilisten med lite såpa eller diskmedel för att lättare kunna trycka fast den. En modern lägenhet är så välisolerad att det kan uppstå undertryck när man stänger ytterdörren och då kan vattenlåset hoppa loss.

Om du har varit borta en längre tid kan vattenlåset torka ut. Det gäller särskilt under sommaren när det är varmt. Då spolar du bara vatten i golvbrunnen så fylls vattenlåset på igen.

1. Börja med att ta bort silen.
2. Lyft upp vattenlåset med handtaget och rengör både golvbrunn inuti och själva vattenlåset och avlägsna tvålrester och hår från in- och utsida.
3. Rengöringen fixas enkelt med våt trasa och duschmunstycket.
4. Smörj på lite såpa eller diskmedel när du sätter tillbaka vattenlåset och se till att gummipackningen sluter tätt (annars kan lukt tränga upp från avloppsröret).
5. Avsluta med att fylla vattenlåset med nytt vatten. Sätt tillbaka vattenlåset och tryck till det ordentligt.

Rengöra vattenlås under diskhon eller handfatet.

Sjunker vattnet långsamt i tvättställ eller diskho? Prova först att hälla i kokhett vatten och diskmedel. Hjälper inte det – fyll tvättstället eller diskhon till hälften med vatten och pumpa med en vaskrensare.

Om det inte funkar kan du behöva rensa vattenlåset. Att få stopp i avloppet brukar hända alla någon gång. Mycket smuts, skräp och inte minst hår spolats ner och gör att det lätt blir stopp eller dålig avrinning. Det är både enkelt och snabbt gjort att förebygga stopp i avloppet. Att tänka på är att du genom att göra rent ofta faktiskt kan förhindra att det blir stopp.

Att rengöra vattenlåset är väldigt enkelt och gjort på tio minuter. Det enda du behöver är en hink att samla upp smuts och vatten i, handskar, skruvmejsel och gärna en tång med långa skänklar för att rensa i vattenlås och rör.

Anette visar: Rensa vattenlås i tvättstall:

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=Q1SQBcXwO5Q>

1. Placera en hink under röret och skruva bort den nedre delen på vattenlåset och var beredd på att det kommer att rinna vatten. Tippa ur så mycket som möjligt av smutsen och vattnet i hinken och lägg kåpan åt sidan.
2. Lossa därefter den övre ringen och sidoringen.
3. När samtliga ringar är lossade och kåpan är borta är det dags för lite lirkande. Ta ett stadigt tag om vattenlåset och böj den försiktigt nedåt tills den släpper från det övre röret. Drag sedan ut vattenlåset från sidoröret.
4. Rengör vattenlåset och kåpan och skölj noga med varmt vatten. Smuts som stannar kvar i trångra skrymslen tar du enkelt bort med exempelvis en skruvmejsel eller något annat smalt.
5. När vattenlåset är rent skakar du ur vattnet och sätter tillbaka det i rören och avloppsjobbet är klart!

Om det fortfarande är stopp i avloppet gör du en felanmälan.

Rengöra ventilation och spiskåpa

För att din lägenhet ska ha rätt inomhusklimat krävs det att du har god ventilation. Därför är det viktigt att du rengör spiskåpan och ventilationsdon regelbundet.

Så rengör du ventilationsdonet

I badrum och eventuellt i klädkammare finns frånluftsdon/ventilationsdon. Dessa behöver du rengöra ett par gånger per år. Du rengör genom att dammsuga runt öppningen.

OBS! Ändra inte den förinställda gliplan på ventilationsdonet, då kan hela ventilationssystemet påverkas.

Så rengör du spiskåpan

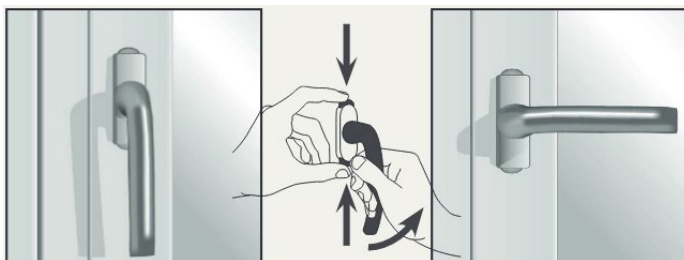
För att ventilationen i hela lägenheten och ovanför spisen ska fungera, krävs även att du regelbundet rengör spiskåpan. Filtret ska diskas så att fett och avlagringar försvinner. Detta bör du göra med 2 - 3 månaders

mellanrum beroende på hur ofta man lagar mat och vilken typ av mat man lagar. **OBS! Du får inte installera en motoriserad fläkt där det sitter en spiskåpa, det påverkar hela ventilationssystemet och den kan trycka in matos till dina grannar.**

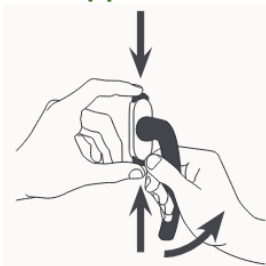

Hur öppnar man fönster?

För att öppna fönstret, tryck in båda knapparna (över och under handtaget) och vrid därefter handtaget.

Hur öppnar man fönsterdörren?

För att öppna fönsterdörren, tryck in båda knapparna (över och under handtaget) och vrid därefter handtaget. Efter fönsterputsning mellan dörrbågarna måste du passa in inre och yttre dörrhandtag innan bågarna stängs.

Fönsterdörrarna (balkong-/altandörr) är försedda med en friktionsbroms upptill på dörrbladet. Genom handtagsrörelsen kan fönsterdörren ställas upp i önskat ventilationsläge upp till 90 graders öppning. För att öppna fönsterdörren ytterligare kan friktionsbromsen frikopplas i karmfästet. Lämna inte fönsterdörren öppet i blåsigt väder.

Hur delar man fönster och fönsterdörren för fönsterputsning?

Man delar fönstren genom att ta i med händerna och pressa fönsterbågarna åt var sitt håll. Detta kan vara svårt och då kan man ta hjälp av en träslöv (bild till vänster) alternativt en plastkil eller något plastredskap från köket för att få mer kraft.

Använd aldrig något vasst eller metallföremål, då kan fönstret eller fönsterdörren skadas!

Fönsterdörren delas på samma sätt som fönstren förutom att där ska man även lossa två säkerhetspärar först. Dessa metallspärar är enkla att flytta upp och ned samt vika ut (bild till höger). Efter putsning trycks bågarna ihop och säkerhetspärarna viks åter in i ursprungsläget.

Hantering och skötsel av persienn.

- Normalt är persienn tillverkade med högre höjd än vad fönstret kräver för att täckas. Det görs för att stegband och snören krymper lite under årens lopp.
- Persiennlamellerna skall alltid vara horisontella (ej vinklade) när du drar upp eller släpper ner persiennen.
- Persiennen skall aldrig släppas fritt men bör släppas ner ganska raskt.
- Alla linor som hänger under 150 cm över golv snurras upp på linsamlaren, gäller både vid uppfälld som nedfäll persienn. Avsluta med att dra linan genom spåret på linsamlaren upptill eller nedtill, så att linan hålls på plats.
- Vridstången ska alltid vara i sitt fasta läge, detta förlänger livslängden för vridstången.
- Vinkla persiennerna med vridstången, aldrig med fingrar eller annat. Det kan påverka funktionaliteten negativt.
- Rengöring av persienn ska alltid göras med lamellerna nerfällda. Använd en lätt fuktig trasa och mildt diskmedel. Det är viktigt att persiennlamellerna får torka ordentligt i nerfällt läge innan persiennen åter hissas upp.

Putsinstruktion.

1. Blanda några droppar diskmedel i ljummet vatten, YES är inte lämpligt då den är aningen fet.
2. Applicera rikligt av blandningen på fönsterrutan med en väl genomfuktad svamp eller trasa för att avlägsna smutsen.
3. Avlägsna blandningen från glasytan med en gummiskrapa och torka endast bort vattenresterna på sidorna och nertill med en trasa.
4. Låt ytan torka. Återstående fukt förångas snabbt och resulterar i en ren glasyta utan ränder. Använd inte trasa för att torka glasytan torr, det kan ge upphov till "flammighet". Var varsam med gummiskrapan så att eventuella metalldelar inte skrapar mot glaset. Om fullgott resultat inte uppnås, byt diskmedlet mot ättika, blanda en del ättika med 10 delar rent vatten.

Punktrensning vid hårt sittande fläckar, typ fett, olja, tejprester eller dylikt.

1. Gör rent glaset enligt den generella putsinstruktionen.
2. Applicera en liten mängd aceton (rengörings-sprit) på en ren våt trasa.
3. Gnugga in medlet på smutsfläcken.
4. Avlägsna smutsen med hjälp av en torr ren luddfri trasa.
5. Avsluta rengöringen enligt den generella putsinstruktionen.

Hur rengör man glaset vid svåra fläckar?

Vid svåra fläckar som inte går bort med vanlig rengöring av fönstren rekommenderas att man använder putsmedel för keramiska spishällar.

Stålskrapor och stålverktyg.

Stålskrapor ska inte användas för rengöring av glas. Stålverktyg riskerar att repa glasets yta. Glasytan på härdade säkerhetsglas är känsligare och kan lättare repas vid ovarsam rengöring.

Smörjning av spanjoletter och gångjärn.

Spanjoletter är smorda och dess funktion är kontrollerad vid leverans. För att bibehålla en god funktion, samt öka produktens livslängd, ska låshus, kolvar och bromsöverföring smörjas med några droppar olja 1–2 gånger per år.

Lämpligt smörjmedel för spanjoletter och gångjärn är ASSA låsspray, denna låsspray är även godkänt för låscylindrar.

Kondens på utsidan av fönster.

Om du får kondens på utsidan av ditt fönster under hösten är det faktiskt ett gott tecken. Det visar att fönstret är välisolerat och energisnålt. Kondens bildas nämligen när glasets yta är kallare än den omgivande luften. Det inträffar under klara nätter, främst under augusti till november. Då är värmeutstrålningen från fönstret mot himlen stor, vilket beror på himlavalvets låga temperatur. Man kan se samma fenomen på bilrutor som kan frysa på under klara nätter trots att det är någon plusgrad. Kondensen försvinner i morgonsolen och är inte skadlig för fönstret.

Fönster och fönsterdörrar ska hållas stängda.

Svensk Fönsters produkter är tillverkade i trä. Fönster och fönsterdörrar ska hållas stängda merparten av dygnets tid. Det är också i stängt läge som alla Svenska Fönsters produkter testas för väder och vind. Trä är ett naturmaterial som rör sig med ändringar i temperatur och fukt. Om fönsterbågar eller dörrblad står öppna under längre tider kan buktigheter och funktionsproblem uppstå. Detta täcks inte av Svenska Fönsters garantier.